

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUURBEHOUD

VERGADERING VAN 22 MAART 1995

Interpellatie van de heer L. Barbé tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en huisvesting, over de zuivering van het huishoudelijk afvalwater

**VOORZITTER : de heer M. Ca-
poen**

— *De interpellatie wordt gehouden
om 10.05 uur*

**Interpellatie van de heer L. Barbé
tot de heer N. De Batselier, minister
vice-president van de Vlaamse rege-
ring, Vlaamse minister van Leefmi-
lieu en Huisvesting, over de zuive-
ring van het huishoudelijk afvalwa-
ter**

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Barbé tot de heer De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de zuivering van het huishoudelijk afvalwater.

De heer Barbé heeft het woord.

De heer L. Barbé : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het probleem van de zuivering van het huishoudelijk afvalwater is erg ingewikkeld. Er zit een technische, maar ook een financiële kant aan vast en er komen heel wat instanties bij kijken : de minister zelf, de VMM, Aquafin, de gemeenten, Polders en Wateringen, enzovoort. Ik beperk me vandaag evenwel tot enkele welbepaalde aspecten.

De zuivering van het afvalwater in landelijke gebieden komt eerst aan de orde, omdat dit daar niet zo evident is. In verstedelijkte gebieden kan men het huishoudelijke afvalwater afvoeren via riolen die aansluiten

op de collectoren om het dan uiteindelijk in rioolwaterzuiveringsinstallaties te zuiveren. In landelijke gebieden daarentegen zou men de zaken kleinschaliger moeten aanpakken. De afbakening van landelijke en verstedelijkte gebieden vormt op zichzelf al een discussie.

Het lijkt me nuttig een aantal argumenten opnieuw aan te halen. De aanleg van een rietveld is uiteraard ecologisch meer verantwoord dan de bouw van RWZI's. De aanwezigheid van collectoren oefent overigens een aanzienlijke invloed uit op de waterkwaliteit. Ook over het prijsaspect bestaat nogal wat onenigheid. Uit de cijfers van de technische planning van Aquafin maken we op dat kleinschalige zuivering stukken duurder zou uitvallen dan de klassieke aanpak. Een studie van Mens en Ruimte vermeldt de kostprijs van vier kleinschalige zuiveringsstations - Adinkerke, Sint-Martens-Latem en twee in Nederland. Daaruit blijkt onweerslegbaar dat deze methode wel degelijk goedkoper is dan de traditionele. Het gaat dan over inrichtingen tot 2.000 inwoners. Bovendien hield Aquafin in zijn prijsvergelijking blijkbaar geen rekening met de rioeringswerken die nog aan de zuivering voorafgaan. Het is immers de gemeente die deze kosten moet dragen en zodoende ontstaat er een vals beeld van de werkelijke prijs. Met andere woorden, ik betwist ten zeerste wat de VMM en Aquafin in heel wat vergelijkingen beweren, name-

lijk dat de traditionele aanpak - aanleg van riolering en RWZI's - goedkoper is dan zuivering op kleine schaal. Ik voer daaromtrent als argument aan dat ik sterk twijfel aan de gehanteerde basisparameters. Ik ga natuurlijk uit van de cijfers die me werden doorgegeven. Ook in dat verband vraag ik eens een duidelijk beeld te schetsen van de basisparameters - kosten, investering, afschrijving en exploitatie, de RWZI's en de collectoren, enzovoort - die ze gebruiken. Ik ben ervan overtuigd dat het goedkoper én vooral ecologischer kan.

Wat de zuivering in landelijke gebieden betreft, refereer ik nog even aan uw omzendbrief van 10 januari 1995 inzake de subsidiëring van projecten voor kleinschalige zuivering. Het bedrag van 100 miljoen frank dat daarin werd vermeld, verdwijnt in het niets bij de investering van 6 miljard frank van Aquafin. Bovendien krijgen de gemeenten amper drie maanden de tijd om voorstellen voor projecten in te dienen. Het lijkt me dan ook positief dat er van een subsidiëring sprake is, maar er moet naast de aanvullende stimulans voor kleinschalige zuiveringswerken toch absoluut gedacht worden aan een verandering binnen het pakket van die 6 miljard frank.

In verstedelijkte gebieden geldt het motto, "zonder riolering geen zuivering" en daarmee komen we terecht bij de lage rioleringsgraad van Vlaanderen. Niet zelden zijn de ele-

Barbé

mentaire gegevens in dat verband zelfs niet bekend. Ik kaart drie punten aan die van groot belang zijn bij dit thema.

In de eerste plaats blijft er een discussie bestaan omtrent het aantal woningen in Vlaanderen dat nooit op de riolering aansluitbaar is of zal worden. Op een vraag van de heer Van Hooland hebt u ooit geantwoord dat het over 10 percent van de huizen zou gaan. In het sectoraal Milieubeleidsplan Water van de VMM lezen we dat dit 15 percent zou bedragen, terwijl Aquafin het houdt op 5 percent. Het is essentieel dat we hierover correcte cijfers krijgen, want de investeringen in grotere zuiveringsinstallaties en riolering belopen miljarden franken. Kunt u ons daarover uitsluitsel geven? Ik weet natuurlijk wel dat het bewuste percentage in de loop van de tijd aanpassingen zal ondergaan, maar het verschil tussen 5 en 15 percent lijkt me toch ietwat groot.

Ten tweede zien we dat zowel VMM als Vlario hebben vastgesteld - en deze laatste heeft in dit verband zelfs een eisenbundel samengesteld - dat de rioleringsgraad in Vlaanderen erbarmelijk laag ligt. Het probleem dat daarbij rijst is, dat beide instellingen voorspellen dat de basisinfrastructuur, die uit de pot van 6 miljard frank per jaar wordt gefinancierd, in 2004 grotendeels zal klaar zijn. De investeringen in riolen die het afvalwater naar die infrastructuur moeten voeren, zullen pas in - en dit is een prognose op basis van de cijfers van de gemeentelijke investeringen in riolering - 2023 zijn afgewerkt. We mogen ook niet uit het oog verliezen dat vele bestaande rioleringen dringend aan renovatie toe zijn. Studies ter zake in het buitenland wijzen erop dat het om zowat 10 tot 20 percent zou gaan. Hoe dan ook zullen in 2004 misschien wel heel wat RWZI's en collectoren beschikbaar zijn, maar de rest van de infrastructuur zal achterwege blijven en zodoende zullen de nieuwe installaties onge-

veer twintig jaar niet renderen. Zowel Vlario als de VMM pleiten voor een extra inspanning. Het sectoraal milieubeleidsplan van de VMM gewaagt van 93,2 miljard frank nog te financieren investeringen in de periode 1994-2002, waarvoor men nog geen bronnen heeft gevonden. Dit staat dus los van de inzet van het Minafonds, het investeringsfonds en de extra-bijlage voor de gemeenten. Ze lanceren de idee van gemeentelijke opcentiemen op de afvalwaterheffing. Het betreft hier hoe dan ook een probleem dat we niet uit het oog mogen verliezen: er is een aanzienlijke discrepantie tussen de investeringen in waterzuiveringsinfrastructuur voor verstedelijkte gebieden en het schrijnende gebrek aan riolen. We kunnen natuurlijk de verantwoordelijkheid op de gemeenten afschuiven en hopen dat deze daar ook iets aan doen, maar dat lijkt me utopisch. Er moet een "incentive" zijn. Ik heb het dan wel over verstedelijkte zones, want de volledige uitwerking van TRP's in landelijke gebieden is zinloos, financieel zowel als ecologisch.

Als derde punt komen we bij de technische aspecten terecht. Het rioleringsbeleid op gemeentelijk vlak is ook niet je van het, en de TRP's zijn verouderd. De rioleringsgraad per gemeente is niet zelden een vraagteken.

We moeten op gemeentelijk vlak een regelgeving of een kader tot stand brengen om werk te maken van een rioleringsbeleid. Dit zou enerzijds een inventarisatie - of herinventarisatie - maar anderzijds ook een rioleringsinvesteringsplan moeten bevatten. Mijns inziens is dit een noodzakelijke aanvulling voor wat op Vlaams niveau gebeurt.

Ik vraag mij ook af wat de timing is van die initiatieven. Is dit gekoppeld aan het sectoraal milieubeleidsplan voor het water, of kunnen er los daarvan ook al initiatieven worden genomen?

Ten slotte ben ik aanbeland bij de financiële kant van de zaak. Wij hebben van u, mijnheer de minister, de verslagen gekregen van de bijzonder gevolmachtigde van het Vlaamse Gewest bij de NV Aquafin. Bij zijn verslag van 8 november 1994 rijzen een aantal vragen. Ik overloop dan ook even kort de evaluatie van de financiële verslagen van 1991 tot 1993 van de bijzonder gevolmachtigde.

Ik lees hierin dat het op dit ogenblik niet mogelijk is een evaluatie te maken van de produktiviteit van de ingezette personeelsmiddelen.

Over de know-how schrijft de bijzonder gevolmachtigde dat het op termijn zou moeten worden geëvalueerd.

Ik haal verder nog een citaat aan: "Het is belangrijk dat omwille van de grote en groeiende projectenportefeuille een zorgvuldige projectenplanning zeer nauw afgestemd wordt op de financiële planning. Het kostenblaadje van eventuele ontsparingen is duur."

De bijzonder gevolmachtigde pleit ook voor duidelijke afspraken voor de uitvoering van projecten in opdracht van of in samenwerking met gemeenten.

De algemene opmerkingen zijn uiteraard het interessantst. De bijzonder gevolmachtigde stelt vast dat de afwijkingen tussen gebudgetteerde vergoedingen en reële uitgaven te groot zijn. Aquafin legt hierdoor een te groot beslag op de budgettaire voorzieningen van het Minafonds, waardoor de beleidsruimte voor andere prioriteiten wordt verdrongen. Deze vaststelling geeft aan dat er correcties moeten worden aangebracht.

Verder stelt hij nog: "Voor wat betreft de afwijking in projectfinanciering moet een voortschrijdende telkens bijgestuurde projectenplanning een regelmatige geactualiseerde meerjarenraming mogelijk maken." In hoeverre is daar intussen werk van gemaakt?

Barbé

Ik haal dan nog een laatste citaat aan : "Elke afwijking heeft dure ontsporingen tot gevolg. Het is op dit ogenblik nog niet mogelijk de kostenstructuren van Aquafin te beoordelen op basis van performantie, efficiëntie en kostenbeheerscriteria. Daartoe dient eerst een toetsingskader te worden opgesteld voor dergelijke evaluatiecriteria.

Ten slotte moet tegenover deze specifieke situatie van het feitelijk monopolie die een klant bedient een regulerend kader worden ontworpen, waardoor bij afwezigheid van een sanctionerende markt corrigerend kan worden opgetreden. "

De vergoedingen voor 1991, 1992 en 1993 werden weliswaar goedgekeurd - gelukkig maar ! -, maar ik denk dat de opmerkingen van de bijzonder geïmporteerde niet over het hoofd mogen worden gezien. Het interesseert mij te weten in hoeverre daar rekening is mee gehouden, en in hoeverre er maatregelen zijn genomen om aan die opmerkingen tegemoet te komen.

In mijn interpellatieverzoek had ik een aantal vragen geformuleerd. Eerst en vooral stelde ik mij vragen over de basisparameters van die scenarioanalyses in de technische planning van Aquafin. Mijns inziens is dit heel belangrijk als men al dan niet voor een kleinschalige aanpak kiest.

Vervolgens heb ik op mijn vraag over de projectwijzigingen en de voorstellen tot verschuiven van de projecten al antwoord gekregen via een brief.

Voorts is het percentage van niet-aansluitbare woningen uiteraard belangrijk, want dit heeft ook grote gevolgen voor de investeringen.

Ten slotte heb ik een aantal opmerkingen van de bijzonder geïmporteerde van Aquafin geciteerd. In welke mate is daar rekening mee gehouden ?

De voorzitter : De minister vice-president heeft het woord.

Minister vice-president N. De Batse-lier : Mijnheer de voorzitter, collega's, in mijn beleidsbrief van 22 oktober 1992 - ik verwijs naar stuk 236, nummer 1 - heb ik uitgebreid - zie daarvoor pagina's 24 en 25 - mijn beleidsopties toegelicht inzake landelijke zuivering. Ik citeer hieruit : "Vooral in landelijke gebieden zijn een aantal zones af te bakenen waarvoor het TRP ook geen oplossing voorziet. Voor deze geïsoleerde woningen zullen alternatieve oplossingen dienen uitgewerkt. Een kosteneffectiviteitsstudie zal tevens moeten aangeven in welke gevallen bovendien van de grootschalige TRP-visie dient afgestapt ten voordele van kleinschalige zuivering. In de investeringsplannen opgedragen aan Aquafin werden reeds meerdere kleinschalige zuiveringen opgenomen. Dit beleid zal systematisch voortgezet worden.

Door de VMM moet een sluitende visie ontwikkeld worden inzake de zuivering in dergelijke landelijke gebieden."

Hiermee wordt het accent opnieuw gelegd.

Bij de hernegotiatie van de overeenkomst met Aquafin heb ik uitdrukkelijk een aantal zaken bedongen in artikel 4.3 - en ik citeer : "Aquafin verbindt er zich toe diverse zuiveringsconcepten aan bod te laten komen op basis van gelijkwaardige technologie en bewezen efficiëntie. Daarbij zal ook aandacht worden gegeven aan de ontwikkeling van nieuwe technologieën." Met deze bepaling werd formeel beoogd te beletten dat Aquafin uitsluitend de klassieke grootschaligheid zou voorstellen. Ik maak aan Aquafin steeds opnieuw duidelijk dat de principiële bijsturing van de overeenkomst voor mij geen dode letter mag zijn.

Ik citeer ter illustratie hiervan één brief van 16 december 1994 die ik ook aan de NV Aquafin zond inzake

de uitvoering van de overeenkomst: "Inzake het ecologisch uitgangspunt van de overeenkomst stel ik tenslotte vast dat de kleinschalige en/of milieuvriendelijke uitvoering ten zeerste in discussie wordt gesteld, waardoor de geloofwaardigheid inzake milieugerichte aanpak ten zeerste wordt gehypothekeerd.

In artikel 1 van de overeenkomst is nochtans letterlijk gesteld dat de ecologische weerslag van de genomen beslissingen als uitgangspunt moet worden genomen en dat technische beslissingen inzake uitvoeringsscenario's, systeemkeuze en materiaalkeuze steeds op hun ecologische impact moeten getoetst worden.

Zoals gesteld in de opdracht inzake het IP 96-99 - en ik verwijs hiervoor naar mijn brief van 26 juli 1994 - moet bij de opmaak van de Technische Plannen voortaan project per project omstandig gemotiveerd worden dat de gekozen oplossing de economisch goedkoopste is die ecologisch aanvaardbaar is."

Ik verwijs ter zake ook naar mijn antwoord op uw vraag nummer 205 van 19 mei 1994 desbetreffend.

Volledigheidshalve moet ik hier wel stellen dat indien dit rechtlijnig wordt geleid, er in praktijk en ter plaatse evenmin wordt toegejuicht.

Ik verwijs ter zake naar twee situaties in het Denderbekken. Op mijn uitdrukkelijke eis werd het kleinschalige project in De Gavers aangehouden. Telkenmale stellen zich echter problemen op dat vlak. Hetzelfde lot dreigt de kleinschalige installatie te Sint-Antelinks te ondergaan.

Ik stel vast dat het NIMBY-gevoel zeer viriel aanwezig is in Vlaanderen. Ik hoop dat de overige kleinschalige projecten die ik aan Aquafin heb opgedragen een beter lot wacht. Ook inzake rioleringsbeleid heb ik de kleinschalige aanpak centraal gesteld.

De Batselier

Op de studiedag van Vlario op 8 december 1994 heb ik de krachtlijnen ter zake geformuleerd.

De rio-databank moet - als onderdeel van de milieudatabank - de basis vormen voor een geplande uitbouw van rioleringsstelsel en een gericht vergunningenbeleid.

Er moet een strategisch plan worden ontwikkeld om het hemelwater maximaal af te leiden naar de gehetwaarderde grachtenstelsels.

Deze inventarisatie moet een duidelijk beeld geven van de behoeften aan kleinschalige en/of alternatieve zuivering in landelijke gebieden die niet of niet op middellange termijn zullen worden aangesloten op de gewestelijke zuiveringsinfrastructuur.

Op mijn voorstel heeft de Vlaamse regering op 1 februari 1995 het besluit van de Vlaamse regering van 31 maart 1993 inzake de aanvullende gewestbijdrage aan gemeenten voor de aanleg of verbetering van rioleringen uitgebreid tot projecten van kleinschalige zuivering.

Ik citeer uit mijn nota aan de regering inzake de motivering van deze bijsturing : " Deze aanpassing is verantwoord omwille van drie redenen.

Ten eerste, de door de Vlaamse Milieumaatschappij opgemaakte AWP II-studies per hydrografisch bekken, waarin naar de verschillende doelgroepen toe de noodzakelijke saneringsmaatregelen worden gedefinieerd, tonen overduidelijk aan dat de aanpak van de verontreinigingsbronnen van huishoudelijke oorsprong vooral in landelijke gebieden moet worden aangevuld.

Ten tweede, de schaarse eigen initiatieven van de gemeenten op het vlak van kleinschalige waterzuivering verlopen momenteel in een sfeer van beleidsmatige onduidelijkheid. Bovendien is er tot op heden geen enkele controle van de hogere overheid, met name de provincie of het gewest, op deze initiatieven zodat

het gevaar niet gering is dat deze projecten in tegenspraak zijn met het gewestelijk investeringsbeleid.

Ten derde, in tegenstelling tot de huidige bevoegdheidsverdeling bij het rioleringsbeleid waarbij de NV Aquafin bevoegd is voor de aanleg van de bovengemeentelijke collectoren en de gemeenten voor de lokale rioleringen, ontbreekt tot op heden een concrete bevoegdheidsafbakening in de opdracht voor de bouw van rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Alhoewel de noodzaak inzake aanpak van de verontreiniging veroorzaakt door geïsoleerde huizengroepen wordt toegegeven, is het -rekening houdend met de omvang van de reeds opgedragen en nog op te dragen investeringsprogramma's- zeker niet de bedoeling de NV Aquafin te belasten met allerlei kleinschalige initiatieven ongeacht de grootte ervan.

Het formeel instellen van een initiatiefrecht van de gemeenten is aangegeven om de sanering van geïsoleerde verontreinigingsbronnen die buiten de Aquafin-programma's vallen, te initiëren en de betrokkenheid van de gemeenten bij de sanering van huishoudelijke lozingen te vergroten".

Vlarem II bevat een aantal belangrijke en zeer concrete regels om een geïntegreerd rioleringsbeleid op een samenhangende wijze te voeren. Ik citeer opnieuw : " het verplicht maximaal hergebruik van gezuiverd afvalwater, het maximaal afkoppelen van hemelwater van de riolering, de verplichting van een sceptische put te installeren waar de riolering ontbreekt en de verplichte aansluiting op de riolering waar deze aanwezig is. De praktijk wijst immers uit dat - alhoewel de riolering voor de deur ligt- nog te veel woningen, zeker in landelijke gebieden, in grachten en beken lozen of via bezinkputten het grondwater bezoedelen.

Ten slotte geven de door de Vlaamse regering principieel goedgekeurde

ontwerpen van decreet inzake integraal waterbeheer en inzake de bescherming van de oppervlaktewatervoren tegen verontreiniging, de geïntegreerde juridische onderbouw voor de hoger toegelichte geïntegreerde en planmatige aanpak van de problematiek."

Mijnheer Barbé, ik geef u deze omstandige toelichting opdat u niet zou denken dat de Vlaamse regering ter zake geen initiatieven heeft genomen.

In uw interpellatie hebt u verwezen naar mijn toespraak op de Vlario-dag. Ik heb wel degelijk gewezen op de enorme budgettaire inspanningen die het Vlaamse Gewest reeds levert en nog zal moeten leveren. Bovendien heb ik uitdrukkelijk de rol van de gemeenten ter zake beklemtoond. Het rioleringsbeleid is immers een principieel gemeentelijke bevoegdheid.

Mijnheer de voorzitter, ik wens wat dieper in te gaan op de specifieke vragen van de heer Barbé.

Zijn eerste vraag handelt over de gebruikte basisparameters in de scenario-analyses van de technische plannen van Aquafin, namelijk de keuze tussen de aanleg van een collector of een plaatselijke zuivering en de basis waarop de kostprijs inzake investeringen in kleinschalige RWZI's wordt vastgesteld.

Vooreerst wil ik erop wijzen dat Aquafin in het kader van de opmaak van het Technisch Plan, zich ertoe verbindt voor al de projecten van het investeringsprogramma een scenario-analyse uit te voeren. In een eerste fase, inventariseert de scenario-analyse al de mogelijke scenario's voor de sanering van het rioolbekken. Enkel de ecologisch aanvaardbare scenario's worden nadien door Aquafin en de milieuadministratie geëvalueerd op basis van ecologische, maatschappelijke, technische en economische aspecten. In een zogenaamde Milieu Impact Studie vergelijkt Aquafin de mogelijke scena-

De Batselier

rio's op basis van de ecologische aspecten. Zowel de ecologische impact van de tracés van de collector-projecten als de inplantingsplaatsen van de zuiveringsinstallaties worden onderzocht.

Vooreerst wordt de globale ligging van de projecten onderzocht aan de hand van de wettelijk bepaalde en richtinggevendende documenten. Ik geef u een bloemlezing van de studies en documenten die daarbij worden geraadpleegd : gewestplannen, vogelrichtlijngebieden, Ramsargebieden, beschermde landschappen en monumenten, waterwinningsgebieden, het Duinendecreet, de kwetsbaarheidskaart met betrekking tot de inplanting van overstorten, verspreiding en typologie van ecologisch waardevolle waterlopen in het Vlaamse Gewest, biologische Waarderingskaarten, economische impulsgebieden, regionale landschappen en kaarten die zijn opgemaakt ten behoeve van andere beleidsdomeinen zoals bodemkaarten, topografische kaarten en luchtfoto's.

Vervolgens worden de projecten geëvalueerd ten opzichte van een aantal ecologische knelpunten. Ik geef een opsomming : de verdroging door infrastructuur, tijdelijke verdroging door bemaling, de inpasbaarheid van de RWZI's in het landschap, meandering van rivieren, overstorten, meer bepaald het nazicht van de plaats van lozing en van het overstortdebiet ten opzichte van het beekdebiet en de verandering van vergrijzing van de waterkwaliteit.

Al de projecten worden ter plaatse aan de hogervermelde documenten en knelpunten getoetst zodat een onder- of overwaardering wordt vermeden.

Op basis van het Aquafin-scenario-analyseprogramma wordt voor al de mogelijke scenario's de totaal verdisconteerde kostprijs van de investerings- en werkingsuitgaven bere-

kend. Bij de verdiscontering wordt de burgerlijke bouwkunde afgeschreven op 33 jaar en de electromechanica op 15 jaar. Bij de berekening worden verschillende intrestvoeten gebruikt.

De totale investeringskostprijs houdt niet alleen rekening met de kost voor de bouw van de zuiveringsinstallatie, maar ook met de kost voor de aanleg van de rioleringsprojecten met inbegrip van de wegherstellingskosten inherent aan deze werken. De proceskeuze van de zuiveringsinstallatie gebeurt aan de hand van de Aquafin-procesmatrix voor RWZI's. In deze procesmatrix zijn de kleinschalige RWZI's eveneens verwerkt.

De investeringsuitgaven voor zuiveringsinstallaties en rioleringsinfrastructuur zijn gebaseerd op recente aanbestedingen. De werkingsuitgaven zijn gebaseerd op reële exploitatiekosten van bestaande installaties.

De resultaten van de milieu-impactevaluatie en de kostprijsanalyse worden voor de verschillende scenario's vergeleken.

Het resultaat van dit onderzoek wordt verwerkt in technische plannen die intensief worden besproken met de bestaande bekkenscommissies en milieuadministraties.

Uw tweede vraag handelt over het Technisch Plan 1994, meer bepaald over de projectwijzigingen en de voorstellen tot verschuiven van projecten.

Ter zake deel ik u mee dat de door mij goedgekeurde projectwijzigingen bij het Technisch Plan 1994 het resultaat zijn van een bundeling van beslissingen die Aquafin in overleg met de milieuadministratie Aminal en VMM heeft genomen. Vermits deze wijzigingen bij consensus tot stand zijn gekomen heb ik ze aanvaard en goedgekeurd.

De splitsing van bepaalde projecten en de samenvoeging van andere projecten hebben betrekking op ofwel een logische scheiding van een pro-

ject zoals de toevoerleiding versus de zuiveringsinstallatie, ofwel een logische groepering van projecten ten einde de algemene kosten onder meer inzake werfinrichting te drukken.

Het oorspronkelijke voorstel van de NV Aquafin inzake doorschuiving van projecten werd niet of slechts gedeeltelijk aanvaard.

Op basis van meer objectieve criteria en in overleg met VMM, Aminal en Aquafin heeft mijn departement een aangepaste lijst van door te schuiven projecten samengesteld. Dit betekent dat enkel de projecten worden doorgeschoven die gebonden zijn aan een MER-plicht of aansluiten op een MER-plichtig project en projecten die omwille van wel omschreven redenen moeten worden doorgeschoven.

Vermits een MER-studie slechts kan worden uitgevoerd na de goedkeuring van het technisch plan van MER-plichtige projecten is de doorschuiving van dergelijke projecten volkomen verantwoord. Bovendien kan de MER-studie bepaalde restricties opleggen aan het project zodat een bijsturing noodzakelijk wordt.

Mijnheer Barbé, ik hoop dat mijn toelichting u heeft overtuigd dat de beslissing inzake doorschuivingen gebaseerd is op intens overleg.

Uw derde vraag handelt over het percentage niet-aansluitbare woningen in Vlaanderen.

Rekening houdend met de TRP's en de verspreide bebouwing becijfert de VMM in het ontwerp van sectoraal plan inzake oppervlaktewater dat 15 percent van de inwoners van het Vlaamse Gewest nooit aansluitbaar zullen zijn op de openbare riolering.

Dit percentage verschilt van streek tot streek en ligt in vergelijking met stedelijke gebieden hoger in landelijke gebieden.

In het kader van de opmaak van de ontwerp AWP II's voor heel Vlaan-

De Batselier

deren werden inmiddels per hydrografisch bekken ramingen gemaakt van het huidig en het toekomstig aantal op riolering en RWZI aansluitbare inwoners.

Mijnheer Barbé, ik heb geen weet van het door u geciteerde Aquafin-cijfer van 5 procent ! Ik veronderstel dat het een citaat is uit een technisch plan voor een specifiek zuiveringsproject.

Ter informatie kan ik voor het Vlaamse Gewest volgende cijfers meedelen : ongeveer 4,9 miljoen inwoners of 82 percent van de bevolking heeft op dit ogenblik de mogelijkheid aan te sluiten op de openbare riolering ; het afvalwater van ongeveer 1,8 miljoen inwoners of 30,5 percent van de bevolking wordt effectief gezuiverd in een rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI).

In het sectoraal milieubeleidsplan Oppervlaktewater zegt de VMM uitdrukkelijk dat de investeringsinspanning van 6 miljard frank per jaar tot in 2007 zal moeten worden aangehouden om een volledige infrastructuur te bekomen, waarbij 85 percent van de inwoners op een RWZI word aangesloten. De voorliggende plannen streven ernaar tegen 2002 het afvalwater van 4 miljoen inwoners te zuiveren en bij het uitstippelen van die doelstellingen werd geen rekening gehouden met de voortgezette uitbouw van het TRP waardoor bijkomend 600.000 huizen een aansluiting zouden kunnen krijgen.

U vroeg me vervolgens in welke mate de opmerkingen in het evaluatieverslag van 8 november 1994 van de bijzonder gevormachte van Aquafin in acht werden genomen. Ik heb trouwens zelf aangedrongen op een echt streng rapport. Het gaat hier om een evaluatie van de financiële verslagen 1991, 1992 en 1993 van de NV Aquafin en de bedoelde opmerkingen werden eerder al uitvoerig besproken in het kader van het budgetoverleg en dit in aanwe-

zigheid van de Inspectie van Financiën en het Rekenhof.

Een eerste essentiële vaststelling betreft alvast de systematische overschatting en overraming van de uitgavenposten voor vaste kosten. De ruime budgettering ter zake moet in de toekomst zonder meer worden ingeperkt, want ze legt te veel beslag op de middelen van het Minafonds. Om die reden zal de bijzonder gevormachte de kostenstructuur van het bedrijf systematisch evalueren op grond van efficiëntiecriteria en kostenbeheersing. Bovendien zal hij daarover verslag uitbrengen bij het Vlaamse Gewest. Dat is noodzakelijk omdat het bedrijf binnen een niet-concurrentieel milieu opereert. Ik kan de vaststelling van de bijzonder gevormachte alleen maar staven, want het is toch evident dat eerder welke onderneming, openbaar of privé, die zich in een natuurlijke monopoliesituatie bevindt, al snel een lakse houding zal innemen met betrekking tot kostenbeheersing en doeltreffendheid, indien marktsancties en concurrentie volkomen ontbreken. In dit verband belastte ik de bijzonder gevormachte overigens met de opdracht een toetsingskader te ontwerpen om de kostenstructuur van dit welbepaalde bedrijf te beoordelen inzake kostenbeheersing, -efficiëntie en een striktere budgettering.

Voor de begrotingen 1994 en 1995 kreeg de NV Aquafin dezelfde beperkingen opgelegd die ook gelden voor elke andere instantie van de Vlaamse Gemeenschap, namelijk de groeivoeten voor personeels- en werkingskosten die bij begrotingsonderrichtingen gelden.

Wat de financieringslast betreft, merkte de bijzonder gevormachte op dat een zorgvuldige projectplanning, strikt afgestemd op de financiële uitlijning, noodzakelijk is met het oog op de uitgebreide en groeiende projectenportefeuille.

Er is meer dan eens een belangrijke discrepantie aan te stippen tussen de uitvoering zoals die in de technische

plannen staat beschreven en de feitelijke uitvoering en oplevering. Dit is te wijten aan allerlei vertragingen zoals milieueffectenrapporten, vergunningen, Hydronaut, enzovoort en oefent tevens een invloed uit op de terugbetalingen bij oplevering, zodat Aquafin langer op externe financiering moet terugvallen. De bijzonder gevormachte zal op mijn verzoek dan ook een aantal voorstellen uitwerken die ertoe moeten leiden dat de afhandeling en de financiering van de projecten zorgvuldiger en nauwgezetter op elkaar worden afgestemd teneinde het Vlaamse Gewest overbodige kosten te besparen.

Bij nader onderzoek van de enveloppes investeringsprogramma's en de kostenramingen Technisch Plan ontdekte de bijzonder gevormachte vervolgens ook nog wezenlijke afwijkingen. Dit zal resulteren in verschuivingen van projecten om louter budgettaire redenen, als gevolg van de door mij opgelegde plafondbudgettering van 6 miljard frank per jaar. Ik heb Aquafin al verscheidene keren aangemaand om deze ontwikkeling van afwijkingen en het alsmaar doorschuiven van projecten in de hand te houden, opdat alleen nog deze zouden worden doorgeschoven die omwille van een MER of een Hydronaut-modellering vertraging bij de uitvoering hebben opgelopen.

Vorig jaar droeg ik Aquafin bovendien op voortaan te werken met strikte projectenplafonds en de bijzonder gevormachte moet erop toezien dat de vermelde afwijkingen en doorschuivingen aan een grondige analyse worden onderworpen.

Een ander punt dat er bij het verslag van deze laatste uitspringt, is dat ook tussen de geraamde globale en de reële projectvergoedingen ten laste van het Minafonds ontwrichtingen te merken zijn die oplopen tot meer dan 40 percent. Dat slorpt naar zijn mening een te groot aandeel van de middelen van het fonds op, want de budgettaire inschrijving bij het opmaken van de begroting gebeurt op basis van de projectplanning van

De Batselier

Aquafin. De reële uitvoering en oplevering ten aanzien van het Vlaamse Gewest wijken sterk af van die planning omwille van de eerder aangestipte vertragingen in de uitvoering van de projecten.

Ik heb Aquafin en de bijzonder gevolmachtigde ook opgedragen een meer realistische budgettaire raming te maken op basis van objectieve correctiefactoren bij het opstellen van de begroting en de begrotingsinschrijvingen op het Minafonds.

Wat de betwistingen van het Vlaamse Gewest inzake vergoedingen voor opgeleverde projecten aangaat, kan ik het volgende meedelen.

In de loop van 1992 en 1993 zijn er met betrekking tot de opleveringen van projecten en de daaruit voortvloeiende facturaties een aantal betwistingen gerezen die aanleiding hebben gegeven tot boeten en inhoudingen op facturen in toepassing van de overeenkomst.

Deze betwistingen betreffen, ten eerste, boeten door Aquafin opgelegd aan aannemers. Hierover bestaat een interpretatieverschil met betrekking tot de artikelen 24, 25 en 28 van de overeenkomst van 1993 tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin.

Ten tweede betreft het boeten die werden opgelegd door het Vlaamse Gewest ingevolge het niet conform toepassen van de wetgeving op de overheidsopdrachten, inzonderheid met betrekking tot de aanschaf van de pompstations.

Ten derde gaat het over boeten wegens laattijdige oplevering, waarvoor geen exonerationen werden toegestaan.

Ten vierde betreft het verworpen kosten.

Samengevat belopen deze betwistingen van het Vlaamse Gewest voor 1992 en 1993 respectievelijk 11 miljoen frank en 24 miljoen frank voor

de opgeleverde projecten. Dit geeft ons een totaal van 35.434.110 frank.

In mijn schrijven van 21 november 1994 heb ik de NV Aquafin mijn standpunt met betrekking tot de boeten en de verworpen uitgaven meegedeeld. De vermelde bedragen zullen als gevolg hiervan worden verrekend bij de definitieve afrekening over het jaar 1994.

De bijzonder gevolmachtigde heeft de opdracht mijn beslissing ter zake toe te passen, onverminderd eventuele technische correcties op deze betwiste vergoedingen, conform de beslissingen van het budgetoverleg van november 1994 en januari 1995.

De voorzitter : De heer Barbé heeft het woord.

De heer L. Barbé : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik denk dat wij, hoe dan ook, moeten vaststellen dat er uiteenlopende meningen bestaan over deze kleinschalige zuiveringen.

Aquafin en de VMM verschillen mijns inziens niet zo heel erg veel van mening als zij stellen dat de kleinschalige zuiveringen in veel gevallen te duur uitvallen. Zij geven cijfers op van 30.000 frank per inwoners-equivalent.

Daartegenover staat een studie van Mens en Ruimte die de berekening heeft gemaakt voor een aantal kleinschalige zuiveringen, zowel in Vlaanderen als in Nederland. Deze studie vermeldt cijfers van 500 tot 5000 frank investeringskost per inwoners-equivalent. De vraag rijst dan ook wie hier gelijk heeft.

Misschien moeten wij nog maar eens een studie laten maken om te zien of dat nu klopt. Als het inderdaad zoveel goedkoper kan, dan sparen wij tot in het jaar 2010 miljarden uit, en het zal ook veel ecologischer zijn.

Mijnheer de minister, u hebt uiteraard een zeer uitvoerige uitleg gegeven over de procesmatrix van Aquafin en de scenarioanalyses. Ik betwist

niet dat dit gebeurt, maar ik betwist wel de uitgangspunten van de VMM en Aquafin. Zij stellen dat kleinschalige zuiveringen 30.000 frank belopen per inwoners-equivalent, met als gevolg dat dit voor een groot aantal gevallen buiten discussie staat. Ik betwist die cijfers : als die fundamenteel worden herzien, kan er stukken goedkoper worden gewerkt, en zal ook de ecologische impact van die werken een stuk beter zijn.

Laten wij eens door een onafhankelijk bureau nagaan wie in deze discussie gelijk heeft.

In het verslag van de bijzonder gevolmachtigde staan heel wat bemerkingen, deze man heeft zijn werk zeer nauwgezet gedaan. Het feit dat u, mijnheer de minister, nog een aantal zaken aan Aquafin moet opdragen om zus of zo te werken, is een soort van terechtwijzing. Ik reken erop dat Aquafin bij de uitvoering hier ten volle rekening mee zal houden. Er kan immers alleen maar worden besloten dat de zaken niet verlopen zoals het hoort, wat belangrijke financiële implicaties heeft voor het Vlaamse Gewest. Als de bijzonder gevolmachtigde zijn toetsingskader kan invoeren, dan kunnen inderdaad vele miljarden worden uitgespaard.

De toetsingsnormen zijn ook nodig om het project inzake de zuivering van het huishoudelijk afvalwater in Vlaanderen tot een goed einde te brengen.

De voorzitter : Minister vice-president De Batselier heeft het woord.

Minister vice-president N. De Batselier : Mijnheer de voorzitter, ik wens te beklemtonen dat de samenwerking met Aquafin niet van een leien dakje loopt.

Ondanks de miljardenstroom van de overheid naar Aquafin beschouwt de maatschappij zich veeleer als een privé-onderneming die geen inmenging van de overheid dult.

De Batselier

Ik geef grif toe dat mijn administratie en Aquafin dikwijls van mening verschillen inzake de na te streven doelstellingen.

De heer Barbé heeft een van de "targets" behandeld, namelijk de kleinschalige waterzuivering in landelijke gebieden. Ik verzeker u dat Aquafin niet staat te springen om ter zake initiatieven te ontwikkelen.

Ik beklemtoon eveneens dat ik als minister van Leefmilieu, Aquafin

voortdurend opdrachten moet geven. Dit is als het ware de omgekeerde wereld. Aquafin zou zelf initiatieven moeten uitwerken.

Bovendien heeft Aquafin moeite zich neer te leggen met de door de overheid opgestelde begroting en de daaraan verbonden limieten. De maatschappij aanvaardt niet dat de door haar ingediende begroting niet integraal wordt overgenomen door de regering. Zij steigert als ik spreek over inleveringen en hoort het in Keulen donderen als ik eraan toe-

voeg dat de begroting slechts definitief is na goedkeuring van de regering en de Vlaamse Raad.

Ik herhaal dat de samenwerking met de NV Aquafin bijzonder moeizaam verloopt.

— *Het incident wordt gesloten om 10.50 uur*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties.

Ze worden in twee edities uitgegeven :

- de eerste, met witte kaft en het embleem van de Vlaamse Raad in goudkleur, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen ;
- de tweede, met witte kaft en met onderaan rechts de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

AZRV : Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften

BAAZ : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken

BEAG : Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

CULT : Commissie voor Cultuur

EELW : Commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid

FIBE : Commissie voor Financiën en Begroting

HROL : Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting

LENA : Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

MEDI : Commissie voor de Media

ONVW : Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

OPWV : Commissie voor Openbare Werken en Vervoer

SAMW : Commissie voor Samenwerking

WEGE : Commissie voor Welzijn en Gezondheid